

JUDr. Branislav Jablonka, PhD., člen Súdnej rady Slovenskej republiky

P. T.

Členovia internej komisie Súdnej rady SR

V Bratislave 11.01.2019

Re: Analýza platových pomerov verejných funkcionárov v kontexte člena Súdnej rady SR – materiál na zasadnutie Súdnej rady na deň 28.01.2019

Predmetom tejto analýzy je analýza platových pomerov verejných funkcionárov s ohľadom postavenia člena Súdnej rady SR, ktorá na základe všeobecnej zhody prítomných členov Súdnej rady SR na zasadnutí dňa 26.11.2018.

Podľa čl. 2 ods. 1 písm. g) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov člen Súdnej rady SR (ďalej aj „súdna rada“) je verejným funkcionárom, pričom za verejných funkcionárov sa považuje podľa v súčasnosti platnej právnej úpravy 37 rôznych povolání.

Z 37-mich povolání, ktorých výkon sa považuje za výkon verejného funkcionára (čl. 2 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z.), **člen súdnej rady (s výnimkou predsedu súdnej rady) je jediným povolaním, s výkonom ktorého nie je spojený nárok na odmenu** vo forme, či už platu, príplatku alebo paušálnej náhrady (§ 8 ods. 1 zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade SR, ďalej aj „zákon o súdnej rade“).

Súdna rada SR je orgán verejnej moci, ktorý je zriadený priamo Ústavou SR. Keďže súdna rada je zriadená priamo ústavou potom aj členovia súdnej rady majú postavenie ústavných činiteľov. Súdna rada je začlenená v čl. 141a Ústavy SR v rámci súdnej moci. Súdna rada je garantom efektívneho fungovania súdnictva, sprostredkovateľom justičných informácií navonok smerom ku verejnosti. Postavenie súdnej rady má významnú funkciu v justícii, keďže je jediným orgánom zabezpečujúcim personálnu politiku týkajúcu sa vymenúvania a odvolávania sudcov, výkon verejnej kontroly súdnictva a dohľadu nad spôsobilosťou sudcov riadne vykonávať funkciu sudcu.

Je nepochybné, že z hľadiska postavenia súdnej rady v systéme orgánov verejnej moci, ide o významný orgán, ktorého právomoci súvisia s činnosťou súdnictva, a to najmä otázkami týkajúcimi sa personálnej pôsobnosti (predkladá prezidentovi návrhy na vymenovanie

a návrhy na odvolanie sudcov), verejnej kontroly súdnictva (kontrola revízných správ na súdoch) a dohľadom nad riadnym výkonom súdnictva (posudzovanie spôsobilosti na výkon funkcie sudcu, ktoré je okrem iného spojené aj s oboznamovaním a vyhodnocovaním správy NBÚ o uchádzačov na výkon funkcie sudcu). Absencia riadnej činnosti súdnej rady ako ústavného orgánu by sa prejavila najmä v personálnom obsadzovaní súdov sudcami, keďže nečinnosť súdnej rady by *ad absurdum* znamenala, že prezident by nemohol vymenovať sudcov z dôvodu absencie návrhov na vymenovanie sudcov, čo by paralyzovalo jeden zo základných pilierov štátnej moci, a to výkon súdnej moci.

Polovica členov súdnej rady (deväť) je kreovaná priamo sudcami na základe volieb do súdnej rady a ďalšia polovica členov (deväť) je menovaná prezidentom (traja), vládou (traja) a volená parlamentom (traja). Podľa § 3 ods. 2, veta druhá, zákona o súdnej rade prezident, vláda a parlament majú spravidla ustanoviť za člena súdnej rady osobu, ktorá nie je sudcom. Účelom zákona je, aby v rámci vyvažovania obsadenia členov súdnej rady prevládala parita v rámci zloženia súdnej rady, a to na strane jednej medzi členmi súdnej rady, ktorí sú volení sudcami a ktorí môžu byť výlučne len sudcovia a na strane druhej medzi členmi súdnej rady, ktorí sú ustanovení prezidentom, vládou a parlamentom. V súčasnosti je v súdnej rade 12 členov, ktorí sú z radov sudcov a 6 členov súdnej rady, ktorí nie sú sudcami (najmä z radov advokátov, akademickej a vedeckej obce).

Výkon funkcie člena súdnej rady vyplýva z právomoci súdnej rady danými predovšetkým Ústavou SR (čl.), zákonom o súdnej rade (§ 3a, § 3b, § 4) a inými zákonmi (najmä zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach).

Z hľadiska náročnosti výkonu funkcie člena Súdnej rady SR s výkonom činnosti člena súdnej rady je spojená najmä účasť na zasadnutiach súdnej rady (jedenkrát mesačne), štúdium materiálov k zasadnutiu súdnej rady, príprava a pripomienkovanie návrhov na zasadnutia súdnej rady, účasť na zasadnutiach interných komisií zriadených súdnou radou a účasť na zasadnutiach externých komisií zriadených inými orgánmi verejnej moci (najmä Ministerstvo spravodlivosti SR).

Z hľadiska postavenia Súdnej rady SR v systéme orgánov verejnej moci, vymedzenia jej právomocí a náročnosti výkonu funkcie a z toho vyplývajúce postavenie členov súdnej rady, zastávame názor, že je náležité aj pri komparácii s inými verejnými funkciami, aby výkon funkcie člena súdnej rady bol primerane spojený s nárokom na odmenu. Honorovanie verejnej funkcie je aj posilnením nezávislosti výkonu funkcie verejnej funkcie a motiváciou pre člena súdnej rady vykonávať funkciu riadne s efektívnym nasadením. Výkon funkcie člena súdnej rady je vykonávaním práce, ktorá sa zásadne vykonáva za odplatu. U členov

súdnej rady, ktorí nie sú sudcami, je v súčasnosti legitímna aj otázka, ktorá môže vyvolávať polemiku, a to, z akého dôvodu člen súdnej rady vykonáva verejnú funkciu člena súdnej rady, keďže ju vykonáva popri svojom inom primárnom povolaní, či zamestnaní, na úkor času, ktorý je inak platený v rámci ich iného povolania, či zamestnania, pričom za funkciu člena súdnej rady nepoberá žiadnu odmenu.

Ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. (čl. 9) spája aj sankcie v prípade porušenia povinnosti verejného funkcionára v súvislosti s povinnosťami pri výkone funkcie. Je paradoxné, že členovia súdnej rady vykonávajú funkciu bezodplatne, avšak na strane druhej sú vystavení riziku sankcie v prípade porušenia povinnosti pri výkone verejnej funkcie.

Pri úvahe o výške odmeny sme vychádzali z obdobných verejných funkcií, s ktorými je spojený nárok na odmenu. Obdobnosť vyplýva najmä z kritérií: 1) časovej náročnosti vyplývajúcej z výkonu funkcie, 2) periodicite pravidelných zasadnutí orgánu (cca 1 x za mesiac), 3) zlučiteľnosti s výkonom iného povolania, či zamestnania (funkcia člen súdnej rady, okrem predsedu súdnej rady, je v zásade zlučiteľná s výkonom iného povolania, zamestnania, resp. inej zárobkovej činnosti). Z hľadiska uvedených kritérií, verejnej funkcii člen súdnej rady sa najviac približuje verejná funkcia člena Rady pre vysielanie a retransmisiu (čl. 2 ods. 1 písm. x) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z.), člena Rady Slovenskej televízie a Rady Slovenského rozhlasu (čl. 2 ods. 1 písm. zd) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z.), alebo členov regulačnej rady (čl. 2 ods. 1 písm. y) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z.). Je však potrebné zdôrazniť, že z hľadiska hierarchie orgánov verejnej moci Súdna rada SR je orgán ústavný, zatiaľ čo ostatné orgány (Rada pre vysielanie a retransmisiu, Rada STV a Rada RO, či regulačná rada) sú zriadené zákonom. Člen Rady STV a RO je odmeňovaný za výkon funkcie platom vo výške priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v národnom hospodárstve SR (§ 13 ods. 3 zákona č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska). Člen Rady pre vysielanie a retransmisiu je odmeňovaný za výkon funkcie platom vo výške 0,5 násobku platu poslanca NR SR (čl. 8 bod 2 Štatútu rady v spojení s 10 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisiu). Člen regulačnej rady je odmeňovaný platom vo výške štvornásobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v národnom hospodárstve SR (§ 7 ods. 12 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach). Postavenie členov súdnej rady je hierarchicky na vrchole sústavy verejných funkcionárov v porovnaní s ostatnými analyzovanými funkcionármi, ktorí sú hierarchicky nižšie, keďže ide o inštitúcie zriadené zákonom. Aj k uvedenému by sa malo prihliadať pri určovaní odmeňovania verejných funkcionárov.

Je potrebné mať na zreteli, že podľa v súčasnosti platnej právnej úpravy členovia súdnej rady, ktorí nie sú z radov sudcov, vykonávajú činnosť člena súdnej rady popri svojom primárnom povolaní, či zamestnaní, pričom nemajú žiadne úľavy ani benefity z titulu výkonu činnosti člena súdnej rady. Obdobne ani členovia súdnej rady, ktorí sú sudcovia nemajú žiadne úľavy, ani benefity z titulu výkonu funkcie člena súdnej rady.

Záver:

Na základe uvedeného máme za to, že je legitímne, aby členovia Súdnej rady SR boli primerane odmeňovaní, pričom inšpiráciou môžu byť funkcie člen Rady pre vysielanie a retransmisiu, člena Rady STV a Rady RO, alebo člena regulačnej rady.

S úctou,

JUDr. Branislav Jablonka, PhD.

člen Súdnej rady SR